

НОВА ПОШТА

НОВА ПОШТА
 излази сваког дана ујутру, осим понедеоника и дана иза празника
 Редакција и администрација:
 УЈВИДЕК, ОРСАГЗАСЛО ТЕР 6/1
 Телефон: 39-39. Пошт. фак. 173
 Чек рачун код Пошт. штед. 18.254
 Месечна претплата: 2.50 њага,
 тромесечна: 7.20 пенга

Год. II.

Ујвидек, субота 7, новембар 1942

Број 247

Између Фуке и Марсе Матруха води се велика тенковска битка

Немачке трупе заузеле су више положаја код Туапсеа

Мађарске јуришне трупе прешле су Дон и уништиле више совјетских база

Немачка Врховна команда саопштава:

На сектору фронта код Туапсеа, уз успешну подршку ваздухопловства, у тешким нападачким борбама заузеле смо много непријатељских положаја и одбили противнападе. У области горњег тока Терека немачке и савезничке трупе, уз сарадњу одреда авиона, наставиле су даље са нападима, и поред огорченог отпора непријатеља. Само на овом сектору у четвртак смо оборили 35 совјетских апарата.

У Стаљинграду борбена делатност 5 новембра ограничила се на узајамну живу делатност јуришних трупа и одбијање појединих продора непријатеља. Наши борбени авиони нападали су цео дан железничке линије источно од Волге.

На доњском фронту мађарске јуришне трупе прешле су реку и на источној обали уништиле више непријатељских база, као и 34 угврђења у земљи. Заплениле су више топова, као и тешко и лако пешадијско оружје. Ваздухопловство је бомбардовало непријатељске положаје и колоне возиле јужно од Осташкова. Даноноћно је бомбардо-

вана железничка станица Осташкова.

Приликом месног напада југоисточно од језера Илмен, упркос јаког непријатељског отпора, заузеле смо на јуриш 37 борбених положаја. Том приликом запленили смо 9 топова као и 68 митраљеза и бацача граната. На језеру Ладога ваздухопловство је потопило један пароброд за вучу и две теретне барке. Борбени авиони и бомбардери за обрушавање успешно су наставили са бомбардовањем Мурманска и мурманске желе-

знице. На Северном Мору поготком бомби оштетили смо један трговачки брод од 6.000 тона, а један други, већи теретни брод тешко оштетили.

Немачки и италијански одреди у четвртак су у жестоких борбама напали непријатељске тенковске одреде у области Фука и Марса Матруха. Предвече је несмањеном жестином трајала битка против сталног притиска непријатеља.

Борбени авиони извршили су у току дана напад на разна места у југоисточној Енглеској.

Италијански рајсни извештај

Из италијанског Главног штаба се саопштава:

Италијански и немачки одреди водили су у четвртак жестоке борбе против тенковских одреда непријатеља у области Фуке и Марсе Матруха. Битка је предвече још увек трајала непромењеном жестином.

НОВИ ШВЕДСКИ ПОСЛАНИК ПРЕДАО СВОЈА АКРЕДИТИВНА ПИСМА

Будапешта, 6 новембар. (МТИ) — Његова Преузвишеност Регент у средњу по подне примио је у свечану аудијенцију новопостављеног шведског посланика Карла Ивана Данчелсона, извакредног посланика и опшномоћног министра, који је том приликом предао своја акредитивна писма.

На египћанском фронту енглеска авијација у четвртак је појачала делатност и поново прешла осетне губишке

Берлин, 6 новембар. (МТИ) — Агенција Интерџиф јавља о ситуацији у северној Африци:

Стање борбене делатности, по подне тринаестог дана британског напада најбоље би се могло упоредити са положајем који је наступило после прекида поморске битке у Оксгероку. Тада је адмирал Целник 1 јуна 1916 до јутарњих часова изгубио двадесет више бродске тonaже а трипут више

момчади него адмирал Шер. Према искуству, губици нападача у фронталном нападу против добро утврђених и дубоких положаја много су већи него губици бранилаца. Ово се показало и сада у пуној мери. Монтгомери је у четвртак вероватно био у одлучном положају као у своје време адмирал Целник. То у сваком случају допушта да се закључи релативна неактивност Осме британске армије у четвртак.

Све јасније се може видети да је шаховски потез маршала Ромела потпуно изненадио британско војство, јер је брзо и тачно извођење Ромелових операција збунило Британце. Један део британских нападачких одреда и већина пешадијских дивизија Монтгомерија и у четвртак је остао на положајима од среда, извесно стога што су претрпели још даље губитке на Ромеловим митским пољима. То се може закључити по многим експлозијама.

Изгледа очевидно да британско војство није потпуно изгубило са укупним садрљом ситуацијом. Неодлучне акције одају још обилније узнемирење, што још више појачава јак отпор немачких одреда. Нема уопште говора о већем напредовању британских нападачких одреда. Природно да се тако смело предузела као што су Ромелове акције не могу изводити без губитака, али су губици у среду били у оквиру који је употреб предвиђен и подносила. Ни у ком случају нису у сразмери са онима тешким губицима које је претрпео Охинленк овога лета приликом Ромеловог олујног победоносног продора. Само приликом пада тобручке трибуе Британци су изгубили 45.000 људи, не рачунајући више десетина хиљада заробљеника, који су пали у ратство

код Бардје, Солума, Сиди ел Баркија и Марсе Матруха.

Начин саопштења потом помиње да саопштење британског Главног штаба о 9.000 заробљеника углавном вероватно одговара стварности. Даље намера Ромела, међутим, видеће се тек касније. У сваком случају, извесно је да ће линије за снабдевање бити краће, док ће Монтгомеријево линије за снабдевање бити дуже и тешке. У току Сиора две године редовно се показало да британске тенковске снаге — због велике потрошње погонског материјала и другог — изорбенима више зависе од организације снабдевања него покретности немачко-италијанска оклопна армија. Могуће је да мања делатност британских тенковских одреда у четвртак стоји у узрочној вези са овим. Иначе, јачу делатност показали су само одреди енглеског ваздухопловства, који су се трудили да одрже додир са противником. У покушејима који су били управљени на ометању покрета особинских трупа, у четвртак су поново претрпели знатне губитке због делатности заштитних немачко-италијанских ловаца. У току досадањег британског напада, у погледу губитака огледа се квалитативна надмоћност особинског ваздухопловства испротив британским и америчким масовним убацивањима.

Са надлежним немачким странама каже се да је тврђе Енглеза да је енглеско ваздухопловство господар ваздушног простора у северној Африци само муђави сан и агитација.

Говор Претседника владе приликом примања посланичког мандата

„У добру и у злу, желим да будем заједно с вама“

Егер, 6 новембра. — На свечаности приликом примања мандата претседника владе г. Калаи Миклоша, као новоизабраног егерског посланика, вођа изасланства поздравно је г. Калаија, нагласивши да је једногласно изабран нови посланик присталица странке МЕР-а, којој је привржено и становништво Егера, а које обећава чврсту заједницу у будућем раду.

Захваливши се на поверењу, Министар-претседник г. д-р Калаи одржао је говор, у којем је између осталог рекао:

— Никада нисам био политичар у таквоме смислу речи који гледа на свет само кроз наочаре владине или опозиционе странке, свагда сам радије волео да добијем круг рада у којем бих

својом делатношћу могао да држави дадем неку корист.

Истакнувши своје традиционалне породичне посланичке везе са градом Егером, нови посланик је нагласио да и он жели сада да заузме то место, да саопсећа са сваком мисли Егерчана, сваком њиховом невољом и проблемом, и да се с њима заједно весели и нада у бољу будућност. Моли благослов Божји да својим радом буде достојан повереног му мандата.

— Ви сте ми предали овај мандат у знаку лозинке „In hoc signo vinces“ — завршио је Министар-претседник г. Калаи —, и кад сам га примио, ја наводим лозинку своју и своје породице: „In asperis et prosperis“, у добру и у злу једнако желим да будем заједно с Егерчанима.

КРИПС О ДРУГОМ ФРОНТУ

Берлин, 6 новембар. (ДНБ) — Сер Стафорд Крипс одржао је у четвртак у једном енглеском предузећу за наоружање говор у коме је између осталог рекао и ово:

„Британска влада је свесна да је неокростиво потребно да се предузме нападатка ратна акција. Нас не треба постизати, али ми не желимо да дамо из руку победу тиме што ћемо непромишљено и преухитрено предузети овакве операције“.

Обраћајући се радницима, Крипс је изјавио следеће: „Нападатке ратне операције можемо боље унапредити на тај начин, што ћемо убрзати производњу најважнијих врста оружја и муниције, а никако брбљавом око стварања другог фронта. Енглеска влада ће по сваку цену у своје време успоставити други фронт, али само онда када за то буду предузете све припреме“.

★ КОНФЕРЕНЦИЈА ЈАПАНСКИХ ДИПЛОМАТА У ЕВРОПИ

Берлин, 6 новембар — (БТ). Дипломатски претставници Јапана у Европи састају се на редних дана на конференцији у Берлину. У том циљу из свих европских градова стижу у Берлин јапански амбасадори и посланици. Како се предвиђа, конференција ће трајати више дана. Њој ће присуствовати и јапански амбасадор у Анкари. Кроз дванаест дана састаје се у Берлину војство јапанских дипломатских претставништава.

□ ПОСКУПЉЕЊЕ ЖИВОТА У АНГЛОСАКСОНСКИМ ДРЖАВАМА

Стокхолм, 6 новембар. (МТИ). Према једној вести из Лондона, у прошлом месецу цене животињских намирница и уопште артикала за животну потребу скочиле су у Енглеској са 29 од сто, у САД са 19 од сто, а у Канади са 17 од сто.

С тим у вези сазнаје се да је у Лондон допутовао канадски Министар рада да се са члановима британске владе посаветује о мерама које би ваљало предузети да се спречи инфлација.

(●) ЕНГЛЕЗИ ТРАЖЕ ОБЈАВЉИ- ВАЊЕ ПОМОРСКИХ ГУБИТАКА

Лондон, 6 новембар. — (БТ). У енглеској престоници сматрају јужни рт Африке средиштем садање делатности немачких подморница. Поморски одбор Доњег дома тражи да се одмах објаве подаци поморских губитака, јер дуго прећуткивање претставља психолошку предност за непријатеља.

oo||oo СОВЈЕТСКИ ВОЈНИЦИ УПОТРЕБЉАВАЈУ ДУМ-ДУМ МЕТКЕ ЕНГЛЕСКОГ ПОРЕКЛА

Берлин, 6 новембар. — (ДНБ). По ранама нанетим на сектору 223 немачке дивизије на Источном фронту утврђено је да Руси употребљавају дум-дум метке. На једној заплешеној кутији за муницију могли су се видети ознаке једне енглеске фабрике муниције.

КРОЗ ШТАМПУ

Амерички избори

„Пестер Лојд“ доноси из Берлина: „Резултат америчких конгресних избора прати се у Берлину, дабогме, са извесним интересовањем, пошто пораст републиканских гласова и мандата јача опозицију. Ако претседник Рузвелт, у оба Дома америчког конгреса, мора убудуће да рачуна са јачим заступањем републиканске партије, у немачким политичким круговима, дабогме — наглашује лиот —, нису толико навина да верују да ће услед изборног резултата да се промени ратна политика САД-а. Прво, Рузвелт и после избора располаже још са сигурном војном како у Сенату тако и у Дому претседника, а затим, ратна политика САД-а и ипаче је тако чврста да се услед измене односа између обе велике традиционалне странке, демократа и републиканца, не могу очекивати одлучне политичке реперкусије“.

„Немачки листови — Јаваа вештач Пестер Лојд — ограничавају се на објављивање извештаја, не коментаришући исход избора. Тим уздржавањем подвлачи се да се изборном резултату у Берлину не придаје неки непосредан политички значај. Зна се да моћна републиканска странка у основи већ, личностима као што су Нокс и Симсон, тежи да се налази мање у водама Рузвелтове ратне политике него демократе, партија Претседника... Уосталом, у Берлину се за неколико опште поштује, повољне у позадини америчке изборне кампање, показује више пажње него за сам изборни резултат“.

... .

„Норс Вичер Таблет“ доноси из Анкаре ову занимљиву епизоду судског парничења у Египту, која има и своју политичку обојеност: „Д-р Сајед Сабри, професор Уставног права на Универзитету у Каиру, познат је не само као један од најбољих зналаца египатских закона, него и по томе што није нарочит пријатељ Енглеза. Он је већ у више махова живео осуђивао држање Египатске владе према туђинцима. Једна особена непосредна форма опорезивања у корист енглеског Црвеног крста сад му је дала потицаја за необичну парницу, која је ових дана решена у Александрији. Шеф Владе Нахас паша је, на енглеску иницијативу, на све улазице за јавне приредбе разрезо посебан порез за енглески Црвени крст. Када је проф. Сабри једне вечери посетио бископ у Александрији, затражен је од њега, при куповању улазице, доплатак од пет до десет пфенига. Његов протест је био бесцелан, јер благајник је могао да се позове на дотичну окружину Владе. Проф. Сабри плати, али други дан поднесе преко свога адвоката тужбу градоној управи против власника бископа и Министра финансија, због опорезивања за које „ли један државни закон не даје пуномоћ“.

У парници, суд је морао да призна тезу тужиоца. Египатска влада је осуђена да споси трошкове, и да бесправно убраних десет пфенига врати натраг. По завршетку процеса, професор Сабри је дао један прилог египатској организацији „Помоћ фалаху“.

„Берлинер Беренцајтунг“, у напиту „Свуда подморнице“, пише: „Чује се за говор британског Министра унутрашњих дела у Кардифу, где је Морисон најавио: „Ми имамо моћ да пребродимо седам океана, и да ударимо онде где желимо“. Иако тај говор претставља само чист агитациони маневар, овакако ће и сама Британија помислити да је Морисон мало „прећерао“. Они могу заштити свога Министра, на пр., зашто та британска флота, која влада морима, није спречила катастрофу савезничких офанзивних предузећа на југозападном Пацифику; зашто она, упркос двапуташњег залета, није била у стању да код Марса Матруха спроведе омишљену операцију искрцавања; зашто, даље, није радикално спречила снабдевање армије Осовине у Северној Африци; а пре свега: зашто ни у октобру није била способна да спута масовна потапања британске бродске тонаже и настављено проширивање угроженых поморских подручја“.

„Нема ни једног поморског пута више — подвлачи берлински лист — који не би био угрожен подморницама Тројног пакта. Одјек тога у иностранству показује да је значај тога свуда добро схваћен. Непосредна је последица даље отежање снабдевања за Египат, Иран, Индију и Аустралију, а посредна: даље расцепкавање противничке поморске силе. Напо подморнице су посведочиле да њихов акциони радниш, њихова поморска ваљавост, дух и навигациона вештина њихове посаде не оставља места за противничке наде“.

... .

„Донауцајтунг“ доноси из Стокхолма: „Америчким војницима у Ве-

Старо лето (REGI NYAR)

Премијера сензационог мађарског великог успеха, оперетног филма **Хонти Хана, Шимор Ержи, Силаши Л., Васари Пери, Чортош Ђ. и Рајнан Габор**

У сали су инсталирани модерни апарати за грејање дворане

ликој Британији — како јавља лондонска обавештајна служба — није дозвољено да од петка до недеље употребљују железнице и аутобусе. Та наредба, коју је издао Главни стан, има сврху да „растерети саобраћај при крају недеље“. Амерички војници, који за време свога отсуства путују у Лондон или у други који велеград, добивају, даље, строга упутства који од клубова Црвеног крста морају да посете. Њихове исправе важе само за тај један клуб. Сем тога, војници морају да понесу собом карте за животне намирнице кад се, као гости, задржавају по приватним кућама. Они морају да се „држе круто и војнички“, да би одржали престиж Американаца, и добили су заповест да тачно респектују војнички поздрав. — Слабо је, дакле, користице — долаје Донауцајтунг — што је америчким трупама пред полазак преко Атлантика дат катехизам за добро понашање. Трупама Сједињених Држава се, као што се више пута искусило, доста замарило, тако да сада Главни стан сматра за потребно да енергично изабегави даље немале инциденте“.

Коментари немачке штампе о америчким изборима

Берлин, 6 новембар. — (ДНБ). „Дојче дипломатише политише Кореспондент“ у вези са резултатом америчких избора указује на то да је целом свету познато, и без познате изјаве републиканца, да су они били приморани да следеју налозима главног команданта Рузвелта. Личност Вилкијева и његово имитирање политичке рекламе довољно указује на то какво место заузима републиканска странка у ратној политици Америке.

Немачки лист у знатном јачању опозиционе странке види симптом да се маса разочарала у Рузвелтовим обећањима. Узрок промене расположења америчке јавности може се тумачити тиме што је за свакога постало јасно колико велика разлика постоји између Рузвелтових речи и дела. Па ипак, од избора у Америци не могу се очекивати никакве политичке последице. Североамеричка демократија постала је сенка себе саме. Такозвана земља слободе сврстала се у ред држава са ауторитаривним правом, против

којих се Рузвелт раније толико пасионирано борио.

★ АМЕРИЧКИ ИЗБОРИ

Амстердам, 6 новембар. (ДНБ). Како се из Вашингтона јавља, републикански сенатор Ванденберг предложио је да се републиканска и демократска странка за време рата споразумеју. Сенатор од ове коалиције очекује брзо решење свију спорних питања која су се у Дому претставника и у Сенату појавила.

Према извештају из Њујорка, број мандата републиканске странке повисио се са тридесет седам на тридесет осам.

Вашингтон, 6 новембар. (БТ) — У Претседничком дому републиканска партија има 208 а демократска 220 мандата. Републиканска партија досада је добила 48 мандата. Републиканци су у Сенату добили 9 мандата, и тако ће бити 37 републиканских сенатора према 37 демократских.

Унутрашњи политички живот

Будапешта, 6 новембар. (МТИ) — На седници Парламента у петак потпредседник Терш Тибор приказао је Парламенту мандат о избору председника Владе д-р Калаи Миклоша за посланика у Бегру. Затим је у својству референта јавно-правног одбора Хуњади Бузаш Ендре поднео извештај јавно-правног одбора законског предлога о модификацији допуне закона о Горњем дому. Парламент је изражао хитност у вези са претресом овог предлога. Идућа седница Парламента одржаће се у понедељак у 11 часова пре подне.

Земаљски одбор четрдесетдвојице одржаће седницу у суботу пре подне у већници Парламента. Предмет ове седнице биће регулисање питања плашуала, ратног прекочасовног рада и питање оскудице у персоналу изазвано ратним стањем. Поред тога претресаће се и питање породичног додатка.

Његова Преузвишеност Регент, на предлог Министра за јавно снабдевање, наименовао је шефа одељења Министарства, генералног директора М. кр. поштанске штедионице, д-р Јакобфи Кароља, за државног секретара Министарства за јавно снабдевање.

Како БЕ јавља, Парламент ће идуће недеље, у уторак, почети са претресом буџета који ће се, према правилнику Парламента, претресати на осмочасовним седницама. На седници у уторак прво ће бити претресан буџет Министарства унутрашњих послова.

БЕ такође јавља да ће министар финансија Ремењ-Шелер Лајош, на конференцији МЕН-а у уторак, прочитати законски предлог о порезу за ослобођење од војне дужности.

ПОГИБИЈА НЕМАЧКОГ ГЕНЕРАЛА НА АФРИЧКОМ ФРОНТУ

Берлин, 6 новембар. — (Интеринф.) Како се са надлежне војне стране саопштава, 24 октобра генерал и командант оклопних трупа, носилац Витешког крста Георг Штуме, погинуо је на челу својих трупа у Северној Африци.

(•)

НЕМАЧКИ ГЕНЕРАЛ ТОМА ПАО У РОПСТВО

Берлин, 6 новембар. — (МТИ). Како обавештава ДНБ, Енглези су на више тачака североафричког фронта отпочели напад против немачких положаја са јаким тенковским клиновима. У току једног оваког продора на једном уском сектору бацили су у борбу више од 100 тешких тенкова. Ради одбијања напада Ринтер Тома, носилац Гвозденог крста витешког реда с мачевима, тенковски генерал, кренуо је у противнапад на челу својих борних кола. У току огорчених борби командантна кола генерала Томе дубоко су продрла међу непријатељске одреде. У диму и облацима прашине командантова кола растављена су од осталих тенкова и генерал је доспео у ропство. Немачки тенкови који су кренули на јуриш за својим генералом одбили су напад енглеских тенкова.

Надлежни италијански кругови о ситуацији у северној Африци

Рим, 6 новембар. (МТИ) — Меровидни италијански кругови, у вези са развојем војног положаја у Северној Африци, констатују следеће:

Италијански ратни извештај као увек, и сада са потпуном истинитошћу и стварношћу даје стаарни положај. Насупрот томе, ванредан ратни извештај издат у среду увече од енглеског Главног стана у Капру садржи много претеривања и неистине. Само број заробљеника — кога енглески извештај означаје на 9.000 — одговара углавном истини. Како се борба води углавном између борних кола, и тако временом долази до брже промене места, дешава се да један део војника који се боре пешке падне у ропство.

Иначе знатан део заробљених војника је рањен. Остали бројни подаци Енглеза, тј. о 266 уништених тенкова, о 600 уништених авиона и извештај о 100.000 тона потопљених бродова, потпуно су измишљени и далеко су од истине.

Осовинске трупе сјајно су се бориле и даље се сјајно боре. Непобедни продори или повлачења познате су карактеристике пустињског рата, и оне су већ одавне познате италијанском народу који потпуно учествује, а исто тако и са дуним миром прати догађаје у Северној Африци, и зна да разликује истину од смешних претеривања непријатељске пропаганде.

Најновија фаза поморске бишке на јужном делу Тихог Океана

Вашингтон, 6 новембар. (БТ). Министар морнарице САД Нокс одржао је говор приликом спуштања у море нових америчких ратних бродова и изјавио да су се на југозападном делу Тихог

Океана бројно надмоћне јапанске поморске снаге додуше повукле у своје базе, али упркос томе може се рачунати да ће Јапанци ускоро почети са новим нападом.

Процес у Анкари одложен за 18 новембар

Анкара, 6 новембар. — (БЕ). Приликом продужења процеса против атентатора на немачког амбасадора у Турској фон Папена на претресу у четвртак саслушан је главни оптужени Корнилов. Он је у свом исказу захте-

вао да се претрес одложи ради саслушања нових сведока, јер је суд био раније пристрасан. На основу тога суд је донео решење да се претрес одложи за 18 новембар.

У Гибралтару се окућљају велике бриџанске поморске снаге

Мадрид, 6 новембар. — (ДНБ) Како се из Ла Линеје јавља, у четвртак у гибралтарску ратну луку упловили су једна британска крстарица и 7 разарача. После овога укупна снага поморских ратних бродова Британа-

ца у Гибралтару цени се на 125. У четвртак по подне долетело је на аеродром у Гибралтар 25 енглеских авиона, међу њима 6 летећих тврђава, које су одмах после тога наставиле летење у правцу Средоземног Мора.

Немири у Индији

Шангај, 6 новембар. (Стефани) — Североамеричку као и чувкинску владу јако узнемирује држање Енглеза у Индији. Енглези се спремају шта више да још појачају репресионе мере, јер сматрају да су Индуси на страни Осовине.

oo||oo

ПРИЈЕМ У ХРВАТСКОМ ПОСЛАНСТВУ У БУДАПЕШТИ

Будапешта, 6 новембар. (МТИ) — Хрватска посланик у Будапешти Иво Гај и његова супруга природили су у четвртак увече пријем на који су биле позване истакнуте личности мађарског јавног живота. Приликом овог пријема хрватска посланик предао је одликовање подарево од стране поглавника Хрватске: изванредном посланику и опуномоћеном министру, шефу штампе Уленв-Ревички Анталу и грофу Бетлен Иштвану, орден Великог крста реда краља Звонимира, а барону Апор Иштвану, прву класу реда краља Звонимира са звездом. После тога посланик је говорио о вековном пријатељству између мађарске и хрватске народности. У име одликованих одржао је говор и захвалио се на почастима гроф Бетлен Иштван.

НЕПРЕКИДНИ ВАЗДУШНИ НАПАДИ НА МАЛТУ

Рим, 6 новембра. — (Стефани) Одреди италијанских и немачких бомбардера целе ноћи бомбардовали су аеродроме острва Малте, и у таласима један за другим нападали циљеве у Халпару, Луки и Ла Венецији. Напали су изазвали тешка уништења на аеродромским уређајима, склоништима и авионима на земљи. Настали су сваковрсни велики пожари. Противавионски одбор и рад рефлектора били су веома јаки, али им није успело да спрече сталне и жестоке нападе италијанских и немачких бомбардера.

oo||oo

БОРБЕ НА МАДАГАСКАРУ

Виши, 6 новембар. — (ДНБ). Француске трупе, које се боре на Мадагаскару и показују упоран отпор према непријатељском нападу, биле су приморане у ноћи између 4 и 5 новембра, после жестоких борби, да евакуишу град Амба Лавоа.

ЗРИЊИ (Рекс)

Девица и јаре (A szüz és a güdölye)

Велика филмска креација позоришног
комада од чувеног Зилахи Лајоша
Бајор, Каради, Чертош и Пагер

HEMЗЕТИ (Аполо)

Девојачки снови (LEÁNYÁLMOK)

премијера одличног
италијанског филма

Алида Вали, Ирашема
Дилијан и Андреа Чечи

Увек најновији мађарски и Уфа
журнал.

АТИЛА

Сензација само 4 дана

Три живота једне жене (EGY ASSZONY HÁROM ÉLETE)

Велики амерички филм
БЕТ ДЕВИС и ШАРЛ БОАЈЕ
За ова четири дана дају се дневно
само по 2 претставе и то од 3 и 6 час.
Улазнице се могу преко целе недеље
унапред валити на нашој благајни

Други час Народног универзитета у Ујвидеку

Синоћ у 6.30 часова одржао је у свечаној дворани Католичког круга своје предавање витез д-р Нађ Иван, саветник министарства из Будапеште. Тема предавања је била: Источна трговачка школа у Ујвидеку и њен задатак.

Други час Народног универзитета је отворио д-р Фекете Тибор претс. просветног одбора.

Предавање је било врло добро посећено. Присутни су га пратили са великом пажњом и интересовањем.

На предавању су запажени: велики жупан апатини д-р Фернбах Петер, д-р Балог Ањош, окружни просветни саветник, Крамер Ђула, члан Горњег дома, д-р Корањи Елемер, нар. посланик, д-р Палош Карољ, гр. просветни саветник и многе друге угледне личности.

(•)

У МЕКСИКУ СЕ ОРГАНИЗУЈЕ „ЦРВЕНА ШПАНСКА ЛЕГИЈА“

Мадрид, 6 новембар. — (ДНБ) Према вестима из Мексика, бивши шпански црвени генерал Мијаја, који је побегао после завршетка шпанске револуције у Мексико, добио је од мексичког Министра рата дозволу да на територији Мексика организује „Црвену шпанску легију“.

Вести

СУБОТА, 7 НОВЕМБАР 1942

— Недеља у Саборној цркви. Пева Хор Саборне цркве, диригент Милутин Ружић, професор. Литургија Димитрија Бортњанског (1751—1825): Прва и друга слава, Свјати Боже бр. 1, Сугуба јектенија бр. 1, Херувимска песма бр. 7, (царска), Милост мира и даље са терцетом (Нада Мушички, Олга Бугарски, Вера Костриченко), Оченаш бр. 4, Причасно: Хвалите, Завршно бр. 2, Кољ славен, Тон деспотин — Остојића (Литургија 259).

— Пред скупштином муниципалног већа града Зомбора. Муниципално веће града Зомбора одржаће 10 новембра у 4 часа по подне своју редовну скупштину у великој дворани Градске куће. Најважнија тачка дневног реда биће претрес градског буџета.

— У целој Бачкој ће снабдевање бити знатно побољшано. Као што је познато, велики жупан Бачбодрошке жупаније д-р Деак Лео упутно је у своје време позив свима поседницима да поведу акцију за закупно товљење свиња. Први закупни уговори већ су стигли у жупаниско звање. Постоји нада да ће се на овај начин снабдевање целе Бачке у знатној мери побољшати.

— Идуће среде у Ујвидуку ће се поново делити маст. Апровизионово звање у Ујвидуку саопштава потрошачкој публици као и месарима да ће се у вези са увођењем новог система о издавању масти и идуће недеље, у среду 11 новембра, на територији целог града, почев од 7 ујутру, почети са деобом масти. Овом приликом моћи ће се подвезати купони бр. 6 за маст и купони бр. 5, који се прошле недеље евентуално нису могли искупити. Апровизионово звање умољава потрошачку публику да избегава непотребно стајање у реду, јер је за свакога обезбеђена потребна количина масти. Оброк за једно лице по купону износи 12 дева. Ради убрзавања продаје нека сваки потрошач благовремено припреми своју карту за маст и потребан ситан новац за исплату. На крају Апровизионово звање поново јаричко упозорјева потрошаче да на карте за маст исписују своја имена и адресе мастилоом или мастиљавом оловком, јер ће се безимене карте за маст, ради избегавања злоупотреба, одбити при издавању масти.

— Акција Народног средишта рада у Зомбору на пољу снабдевања масти. Управа зомборске организације Народног средишта рада упутила је предлог градоначелнику да својим члановима сама издаје маст, у нади да ће се на тај начин убрзати и упростити рад власти у вези са издавањем масти.

— Д-р Ст. Вранкић, оператер, специјалиста за женске болести, дечији лекар, започео је своју ординацију у Бачу. 1872

— Нове меничне бланкете. Према наредби Министра финансија објављеној у „Службеним новинама“, почев од 1 новембра биће пуштене у оптицај нове меничне бланкете од 15, 30, 40 и 75 филера, 1.50, 2.25, 3, 4.50, 7.50 и 15 пенга.

ДАКАР претстража ЕВРОПЕ

Последњих година Дакар је постао један од најважнијих француских колонијалних посуда

Дакар, као главни град плодног Сенегала, извозно пристаниште за обилате сировине, станина уља и угља за паробродарство између Европе и Јужне Африке као и између Јужне Америке и Европе, последњих деценија је постао станап-камен француске колонијалне привреде.

Француска влада је одлучила да изградњу пристаништа Дакара настави и за време рата. Отога су у току предрадње, започете још 1830 године, када је Дакар коначно постао француски. О стању тих радова недостају тачни подаци; нема сумње, и ту је данас осетна оскудица у машинама, погонском материјалу и грађи. Но, 1930 Дакар је већ имао осам великих пристанишних кејева, затим бродоградилница, најмодерније радионице за опраке, огромне магацине уља, водне и уљане резервоаре. Од 1931 до 1939 утрошено је на изградњу пристаништа преко 125 милиона франака.

БРОДСКИ САОБРАЋАЈ НА ПРИСТАНИШТУ

Бродски саобраћај Дакара износио је још 1910 неких 3 милиона тона. Пре него што ће избити садашњи рат, већ је тај саобраћај порастао на 15,6 милиона тона бродовља које пристиже и одлази. У француској империји у том погледу је јаче пристаниште само Марсеј, Хавр и Алжир. Без обзира на сталан пораст транзитног промета, у Дакару се извоз продуката из Западне Африке све већма развио. Године 1937 преко Дакара је извезено 328.000 тона колонијалне робе. Одатле је 173.000 тона било земљаног ораха, који је и данас још главна извозна роба западноафричких подручја. Остала извозна роба је: каучук, кава, кукуруз, крајо, кожа, чај, вуна, памук, мед, маст, биљно уље, племенито дрво, талпоска, гума, маријаше материје.

Извоз прерађеног земљаног ораха одавно већ не заузима прво место у извозу пристаништа Дакара. Ма да не отоје на расположеној најповише статистике, може се са много вероватноће претпоставити да је на место земљаног ораха дошло његово уље. Само мали део тога уља отпрема се у Француску. Извоз каве и какаоа је даље смањен, а што се тиче памука и вуна, тога данас ни у француској западној Африци нема толико да остане већих залиха за извоз у Европу. Што је још могуће да се извезе преко Дакара, одлази највише у француску северну Африку, Алжир и Тунис, где влада велика оскудица у текстилној роби. У северној Африци су данас многбројна француска текстилна предузећа отворила своје филијале, да би задовољиле месне потребе, прерађујући сировине које пристижу из западне Африке.

ИНДУСТРИСКИ ПЛАНОВИ ЗА БУДУЋНОСТ

Површно посматрање разних покушаја индустријализовања у западним и северним афричким колонијалним подручјима француске намеће мисао да појединачна подручја под утицајем садашње ратне привреде све већма постају самостална, и да би то касније могло да отежа сагледање њихово у једно колонијално пар-

ство које се међусобно допуњује. Те тенденције отворно и постоје, пошто је афрички саобраћај од Алжира до Дакара досад почињао на коловозим, односно коловозним путевима, дакле зависно потпуно од погонског материјала. Садашњи престанак скоро свог одлашљања тога материјала скоро је спутао цео тај саобраћај, и појединачна подручја препушта сама себи. Јаче привредно поравнање намећу суседних подручја већ годинама није више могуће.

Међутим, не треба пренећивати истрајност таквих односа. Надлежне француске власти већ су пре извесног времена успоставиле периодичне привредне конференције афричких

подручја, на којима се свака три месеца воде саветовања о најцелисходнијим задаћама привредне координације. Сем тога, француска влада је започела далекосежне радове, који ће после рата благотворно утицати на привредни развој француске северне и западне Африке. Неколика знатнија француска предузећа већ су и спремила своје будуће улошке и средства у томе смеру. Ту би дошло у обзир експлоатисање рудних богатстава у Африци, интензивисање аутомобилског саобраћаја кроз Сахару, подизање даљих творница за прераду уља у Дакару, затим подизање фабрика целулозе у Мароку, и много друго.

ЗУБНА ОРДИНАЦИЈА КАРЛО ГАЈЕР

Вади зубе потпуно без болова.

Бломбира, прави златне и разне металне зубе и целе вилице без научна са гаранцијом. — Пацијенте из околине за 24 сата савршава. 1463

УЈВИДЕК

Хитлер Адолф ул. 16, 1 опрат поред Париског магацина

— Радник нађен мртав у близини железничке станице у Бачалмашу. Прошле ноћи један радник који је пролазио поред железничке станице у Бачалмашу наишао је поред шина на једног радника са окрвављеном главом. Док је приспео лекарска помоћ, радник је већ умро. Истрагом је утврђено да је погинули Шинкер Ерне из Вашмеђе. Претпоставља се да је он испео из воза за време вожње.

— Гостовање позоришта лутака у Зомбору. У току идуће недеље приспеће у Зомбор позориште лутака филијалног савеза Зеленог крста. За претставе овог путујућег позоришта лутака влада велико интересовање.

Пажња!

Земљопоседници!

Узео бих у Бачкој око 100 јутара земље у закуп — плаћање у пшеници
Заинтересовани нека се писмено обрате на

Давидов Јована

Освац

Гембеш Була 111 1878

— Издаци Министарства за јавно снабдевање износе око 20 милиона пенга. Издаци Министарства за јавно снабдевање у државном буџету износе 19,2 милиона пенга. Од тога је за личне издатке предвиђена свота од 10,3 милиона пенга, пошто Министарство, као што је познато, ради са великим персоналом. За тековане предвиђен је издатак од 1,2 милиона пенга. Приходи Министарства за јавно снабдевање износе укупно 8,3 милиона пенга.

ПОЗОРИШТЕ

ТОСКА

У четвртак увече у нашем граду је изведена Пучинијева опера Тоска. Уз одличне креације гостију на махове се истицала недотераност саме претставе. Режијска површноост, бројно слаба и недовољно увежбан хор и оркестар окрњили су поједине ликове и значење читавих сцена.

У насловној улози наступала је *Марит Силваши*, певачица одличних певачких квалитета, а као глумица, знатно уметничке културе. *Нитом Лацо*, као Каварадоси, располаже врло снажним и звучним гласовним материјалом, нарочито у вишем регистру, он је имао највећи успех код публике. Уметнички инстинкт једног доброг певача који је потпуно упознат са ефектима оперског стила показвао је *Верџ Лошонци*.

Гости су, дакле, одржавали јавно доброг извођења овог популарног Пучинијевог дела. Б.

(•)

— Две крађе бицикла. Данас је полицији пријавио да су му непознати крађивци украли бицикл у вредности 100 пенга Душан Ружић, са станом на Бузатеру. — Крађу бицикла је пријавио и Ференц Диње, који станује у Гезмалом ул. бр. 1. У оба случаја полиција је повела истрагу.

— Снабдевање становништва обућом. Како се из Будапеште јавља, председник Централе за обућу, *Витес Чатарн Јожеф*, дао је изјаву о снабдевању становништва обућом. Он је изјавио да је у току ове године обезбеђен материјал за производњу 1,4 милиона паре ципела са вештачким ђоном. Ове године издаће се још материјал за фабриковање 500.000 ципела са вештачким ђоном. Путем упутних записки за ципеле у току ове године потрошачи су потрошили укупно до 2,7 милиона паре ципела са коњским ђоном.

Бојно гађање у Ујвидеку

ОБАВЕШТЕЊЕ ГРАЂАНСТВУ

Градоначелничко звање извештава грађанство да ће Месин батаљон пограничних ловца на дан 7 новембра 1942 од 8 часова ујутру до 1 час по подне вршити бојно гађање на терену источно од старог Дунавца. Угромени терен припада територији општине Кап. Саобраћај путем који води за Кап—Тиссакалманфалву, Фелшенебол дозвољен је, а забрањен је саобраћај на дунавском насипу.

oo|||oo

— Деманти вести о смрти Гандијеве жене. „Пари Соар“ објављује вест по којој индиски званични кругови демантују вест која се пронела да је Гандијева жена умрла у затвору. У демантију се каже да је ова вест нишана сваког основа.

— Димничари ће добити више сапуна. Централна за расподелу сапуна упутила је распис сајма велетрговцима и продавцима сапуна, по коме ће се димничарима издавати већа количина сапуна. Сваки димничарски обртник има право месечно на по онолико килограма сапуна колико има помоћника, односно шегрта. Сапун се неће дати оном димничарском мајстору, који лично не обавља свој занат него само врши надзор, али ће га добити они његови помоћници и шегрти који стварно обављају димничарски занат. Привремено, овај сапун издаваће се преко занатлијских корпорација.

— Тражи се Данило Грачић, интернирац. Овлашћена експозитура Мађарског Првог крота умољала нас је да објавимо: на логора за интернирце ослобођен је и отишао за Ујвидек интернирац Данило Грачић, родом из Житомислића (Мостар). Жена му се зове Огана Андрић. Пошто је место боравишта Данила Грачића непознато, умољавали смо све који нешто знају о њему да о томе известе експозитуру Мађарског Првог крота, Ујвидек. Хортти Миклош булевар, 19.

— Украдене гуме за бицикл. Ковач Михаљ, посластичар из Темерина, купио је гуме за бицикл, али су му их непознати крадљивци још у Ујвидеку украли. Полиција води истрагу.

Само **Хајнеманово** одело
прави човека господином 1388
УВИДЕК — Мусолини улица бр. 13

— Расправа пред судом за сузбијање окупације у Зомбору. Пре зомборском суду за сузбијање окупације оптужени су због повисиња цена грађани из Беадапа, Регене и Хадикфалве. Жена Лизбух Иштвана, зато што је први луж продавала окупације, осуђена је на 200 пента повисиња. Земљорадник Сабо Ђорџ из Беадапа продавао је суви пасуљ за једну пенту по килограму, па је осуђен на 50 пента. Надничар Пингор Јанш из Хадикфалве оптужен је да је продавао кукуруз више од максималне цене, па је осуђен на 8 дана затвора. Удова Фењ Мењхерта из Регене осуђена је на 20 пента повисиња казне што је пар патака продала скупље него што је одређено.

Специјалиста за провале у цркве осуђен на четири године робије

Сабадка, 6 новембар. — Данас је пред Окружним судом у Сабадци одржано суђење Игнацу Тортели, раднику из Хоргоша, који је још 10 марта прошле године извршио провалу у Саборну цркву у Сабадци. Он је покушао да отуда однесе златне црквене утвари и друге ствари од вредности, али пошто је место где је извршио крађу било везано са електричним звонцетом, парох је убрзо био упозорен да се у цркви налази лопов. Нато је одмах алармира на полиција, која је дошла на лице места да ухапси Тортелу.

Овај препредени злочинац, међутим, видећи да долази полиција, склонио се на хору у цркви и отуда је из револвера осуо паљбу на полицајце. При-

том је тешко ранио полицајца Александра Коледина, који је допније у болници и умро.

За време суђења, оптужени Тортелу упорно је порицао своју кривицу и тврдио да су га детективи Кривичне полиције повлачили кроз порту и цркву, и батинањем хтели да изнуде од њега признање. Због тога је он за време истраге и признао дело, које није извршио.

У току претреса сведоци су побили све исказе оптуженог. Специјалиста за обијање цркава, који је раније извршио провале и у другим местима Бачке и био већ тада осуђиван у више махова на робију, осуђен је због петороструког злочина провале и намерног покушаја убиства на четири године робије.

— У Будапешти почело се са отказивањем телефона. Услед велике оскудице у телефонским линијама, Дирекција пошта у Будапешти на основу овлашћења Министарства почела је ових дана да отказује телефоне оним претплатницима, за које се сматра да им телефон није неопходно потребан. Ту долазе у обзир у првом реду приватни становни. Против сваког отказа може се уложити жалба Министарству, које ће сваку тужбу узети у разматрање.

— Кесаровска покушала да опљачка трамвајског кондуктера. У једном кучке пуном трамвају у Будапешти једна жена покушала је да извади новац из кондуктерове торбе. Овај је благовремено упозорен на то, а полицајци су га ухапсили. Утврђено је да се ради о илаторијој кесаровској Пале Ирен.

— Торнадо начинио велике штете у Јужној Француској. Према једној висти из Тулона, у околини Артињоза владао је ономад прави торнадо, који је ишчупао из земље на хиљаде стабала маслина, бадема и другог дрвећа, причинивши велику штету.

— Нов провио у вези са вађењем нарата за спазифа коле. Дирекција МАВ-а обезбедила путничку публику да је употреба спазифа коле услед наредних промена повећано регулисана. Према новој наредби које је да извади карту за спазифа коле мораће се у будуће легитимизовати личном легитимацијом. Кондуктери спазифа коле имају такође право да легитимизу путничка пратњом уласка у коле.

— У Сарајеву је забрањено цивилним лицима да ноћу излазе на улицу. Сарајевска полиција објавила је наредбу на основу које приватна лица после 11 часова увече не могу нићи улицом. Јавни локали имају се затворити у 10 часова.

— Колумбов потомак постао поморски наред. Међу још живим потомцима откриватеља Америце Кристофа Колумба налази се и млади кнез Дон Кристобал, који се сматра за његовог непосредног потомка. Млади кнез је поднео молбу за пријем у поморску кадетску школу а он је недавно примљен у поморску кадетску школу.

— Месец дана затвора због илегалног прелазак границе. Пред крајем септембра расправљана је јуче ствар Љубислава Христивојевића, 18-огодишњег надингара, родом из Ужича. Он је оптужен да је 15 октобра у свитање око 4 часа јутра, без икаквих исправа, тампом прешао Тису код Новог Бечеја. Жандармерија га је одмах ухапсила и спровела Државном тужоштву. Христивојевић признаје дело и каже да је прешао границу отада што је туо да се у Мађарској може лакше наћи посао. Суд га је осудио на месец дана затвора.

— У неокупираној Француској повишене су квоте дувана. Према вестима из Вишија, на основу наредбе Министра финансија удвостручен је оброк цигарета, односно дувана, који ће се отсада издавати потрошачима.

— Ради штедње у огреву у целој Бугарској настава у школама обављаће се само пре подне.

— Новорођенац — на продају. Лондонски „Дејл Хералд“ донео је ових дана вест да се у новосним градовима Британске могу по дуванима куповати жене бебе, штавише да се деца продају још пре то што се уопште раде и у Бразилу се сад — како јавља „Донаунајтунг“ — издвају једна милиона токовина ове врсте. За време француске окупације, мајке, матере су могле да у заводима рабају децу а да пре томе не морају навести име оца. Деце добије какво било име, на пр. „Мали“, или „Несташко“, али му се надбави име некое града или реке, уа какво било презиме. Такав земалски отвор никад не дозна ко су били његови родитељи. Немачки уред за распу политичку установио је да у овој једноме малом француском округу има једно 180 такве безимене деце.

— Борба против спекулација у Цариграду. Градска управа у Цариграду одлучила је да се убудуће имена свију особа против којих је поведен судски поступак због спекулације са маслиновим уљем, перичном и махунчањем, објављивати ојаву путем штампе.

— У Лондону се у 4 часа затварају радње. Како ДНБ из Лисабона јавља, „Дејл телеграф“ саопштава наредбу по којој се ради растерећена трамвајског и аутобуског саобраћаја све радње у Лондону имају затварати у 4 часа по подне, а то у времену од 2 новембра до 23 јануара 1942

ПРИВРЕДНЕ ВЕСТИ

— За дубоко орање поседници ће добити 10 пента награде по јутру. У циљу рационаризирања пољопривреде надлежни су решили да се свим поседницима и пољопривредницима који ове јесени буду до 31 децембра своја земљишта узорали у дубини од 15 сантиметара, по сваком јутру на име награде да по 10 пента. Пољопривредници који рефлектирају на ову награду треба да испуне пријавне листе које ће добити код општинских поглаварстава, и испуњене треба да их предаду до 15 јануара идуче године. Ова награда биће раздвољена још у току идучег пролећа.

— Осигурање је снабдевања Европе шећером. На основу одговора који су, на упит Међународног статистичког звања о овогодшњој преради шећера, стигли из Белгије, Данске, Француске, Србије, Словачке и Турске, у година 1942—43 ће, према претходним прорачунаванима, бити прерађено 10.82 милиона тона шећерне репе (прошле кампање, у 1941—42 год., 11.34 мили. тона), из чега ће се добити 1.61 милион тона шећера. Међутим, овом статистиком није обухваћене велике државе Европе које производе шећер, првенствено немачки Рајх. По мишљењу стручњака, може се сматрати да је у 1942—43 година снабдевање Европе шећером осигурано.

— Типизирање материја за одело у Румунији. Према новој наредби владе у Букурешту, на домаће вуле сме се отсади сачињавати свега још осам различитих материја за одело, а то по једна сорте (тип) за селско радника, за жено, пет сорти за градско становништво, за женско сукоље и капуте, и за покриваче. Све ткањине смеју имати само 20% вуле.

— Уштеда хранлих радника у Рајху. У Немачкој запослени хранлики радници послали су током септембра својим кућама уштеђевине у укупној вредности од 1.64 милиона немачких марака (82,8 милиона куца). Укупна омета уштеђевина за првих девет месеци ове године износила је 15 милиона марака (800 милиона куца).

— Месец дебарманг путничких. Ове године прерађено у Мађарској 30% путничких више него лане. И поред повишене унутрашње потрошње и потребе војске, остале знатне количине за извоз.

ТРГОВИНА

КРЗНА

СВИЧАК КАРОЉ

Ујвидек, Петефи Шандор улица 4
Телефон 3-444 1889

ОДЛАЗАК И ДОЛАЗАК ВОЗОВА

За Будапешту: 4.31 (путнички а од Сабадце брво) 20.21.
За Сабадку: 4.31, 8.14 (убрзани моторни, веза за Зомбор), 13.31 (путнички воз (само до Сабадце)).
За Зомбор: 3.33, 10.37, 18.46 (директан за Палакку), 17.05.
За Обеча, Зомту, Сагед: 5.30, 14.00 (само до Обечеја), 16.38.
За Тител: 6.26, 20.27.
Из Будапеште: 18.06, 22.53 (брво).
Из Сабадце: 7.28, 20.40 (убрзани моторни).
Из Зомбора: 7.22, 10.26 (директан за Палакку), 12.47, 20.13.
Из Сагед—Обечеја: 7.26 (само Обечеја), 10.05, 10.46.
Из Тителс: 6.24, 16.11.

НАШЕ СЕЛО

Дејство мрза на земљиште

Мраз је, углавном, ваљан помагач при обрађивању земље. Стога је безусловно потребно сву обрађиву која није засејана озамном пре зиме дубоко узорати и пустити да тако презими, да би мраз могао да делује на што већу површину. Дејство мрза је у томе да се мрзла вода за једнакостепену рашира у засекотима и порам земљишта. Земљиште постане услед мрза растресито на тај начин што вода, кад се оттапи, отече из шупљина и остави за собом лабав, растресит материјал. Услед поновљеног смрзавања и крваљења могу да се размрве и јако збијене земљишне грудве. Претпоставка је ту свагда да вода може да отече, и да падавина не донесе нове количине воде. Сува хладноћа делује повољно, што смањује садржину воде у земљишту.

При претварању воде у лед, мрзало, влажно земљиште врло често подиже баљке које су закоренење у најгорњим земљишним слојевима, одвајајуће се од дубљих земљишних слојева, што може да проузрокује велике штете. Често се дешава и то да земља усева буду одувана на лаким хумозним земљиштима. И то се своди на дејство мрза кад нема снега. Горњи земљишни слој се осуши, биљке опкољава растресита земљишна прашина, коју ветар однесе, тако да биљнички коренови леже откривено и настрадају тешко. Но, уопште, мраз је врло користан негаштеми. Ако после зиме не дође мокро пролеће, мраз знатно побољша земљиште.

Зато је саветно: пре зиме не заравати дубоко обрађиву засејану озамном, већ пустити да лежи у грубим браздама, — тако да мраз, уопштавањем земљишта, донесе користи. Ваља имати на уму да мраз бесплатно обавља уопштавање земљишних грудва, тако да сељак нема потребе да тек пролетњим заравњањем грудвасте њиве труд себе, замара своју теглећу стоку, а пре свега да мучи своју њиву док не уопшти земљу. Ш.

*

Јесења сетва зелени

Першун, шаргарепа, пштрнак и друга зелена површина веома споро. Често је у земљи по 30—40 дана док не изклија. За добар развој зелени потребан је влакан и топао април и мај. С пролећа засејана зелена још ни не никне до тога времена. Разлог неразвијеној, слабој зеленој ваља тражити у томе што је с пролећа засејана. Зато, треба је сејати у јесен. Истана, 10—20% зелени коју засејемо у јесен може да подбаци, ако је јесен дуга и топла, па белке извикну, те их затим приопели мразом у пролеће. Гливно је, дакле, да зелен не никне у јесен, већ да пресими у земљи; а то можемо постићи ако га засејемо што касније у јесен. Тако ће бити од зимске влаги да добро набубре, те да с пролећа, чим наступе топлоће дана, рено изникну, у априлу и мају ојачају, те донесу добар принос.

Најновија расматрања о пресној храни

У чему све оскудева пресна храна

Наука о витаминима скренула је пажњу на хранљиву вредност воћа и поврћа. Покрет за исхрану пресном храном развијао се невероватном брзином последњих година. Тај покрет нашао је многе подршке и у једном чудноватом прохтеву савремене моде, у одржавању витке линије.

Када говоримо о пресној храни, онда у првом реду помислимо на воће и поврће. Тек у другом реду можемо овде још да побројимо: пресно месо, шкољке, млеко, маслац и сир. Противно од уобичајене мешане хране, пресна храна показује нарочита својства. Најважније је чињеница да пресна храна све више и више заузима угледно место у медицини. У вези с тим треба истаћи чињеницу да су пресно воће и поврће прилично сиромашна у хранљивим супстанцама.

У жељи да овде извршимо упоређење, ипак не можемо узети у обзир изванредно хранљиве намирнице, јер нико, на пример, не може појести за један дан килограм маслаца, што би одговарало количини од 770 калорија. Исто тако ретко је да један човек за један дан поједе килограм меса, јер би му ова количина осигурала 300 калорија. Килограм хлеба садржи 240 калорија, килограм грожђа 75, а јабука 50 калорија. Воће је, дакле, не узимајући у обзир урме и орахе, оскудно у хранљивости, и код поврћа такође не стоји ствар боље.

Друкчије је, наравно, код жита, као што су пшеница, јечам, зоб, кукуруз, који се кувају као каша лако варе и добро хране. Могућно је, такође, да се и узимањем пресних животних намирница у човеком

организму спостави равнотежа, иако у 90% можемо да констатујемо оскудницу хранљивих материја код пресне хране.

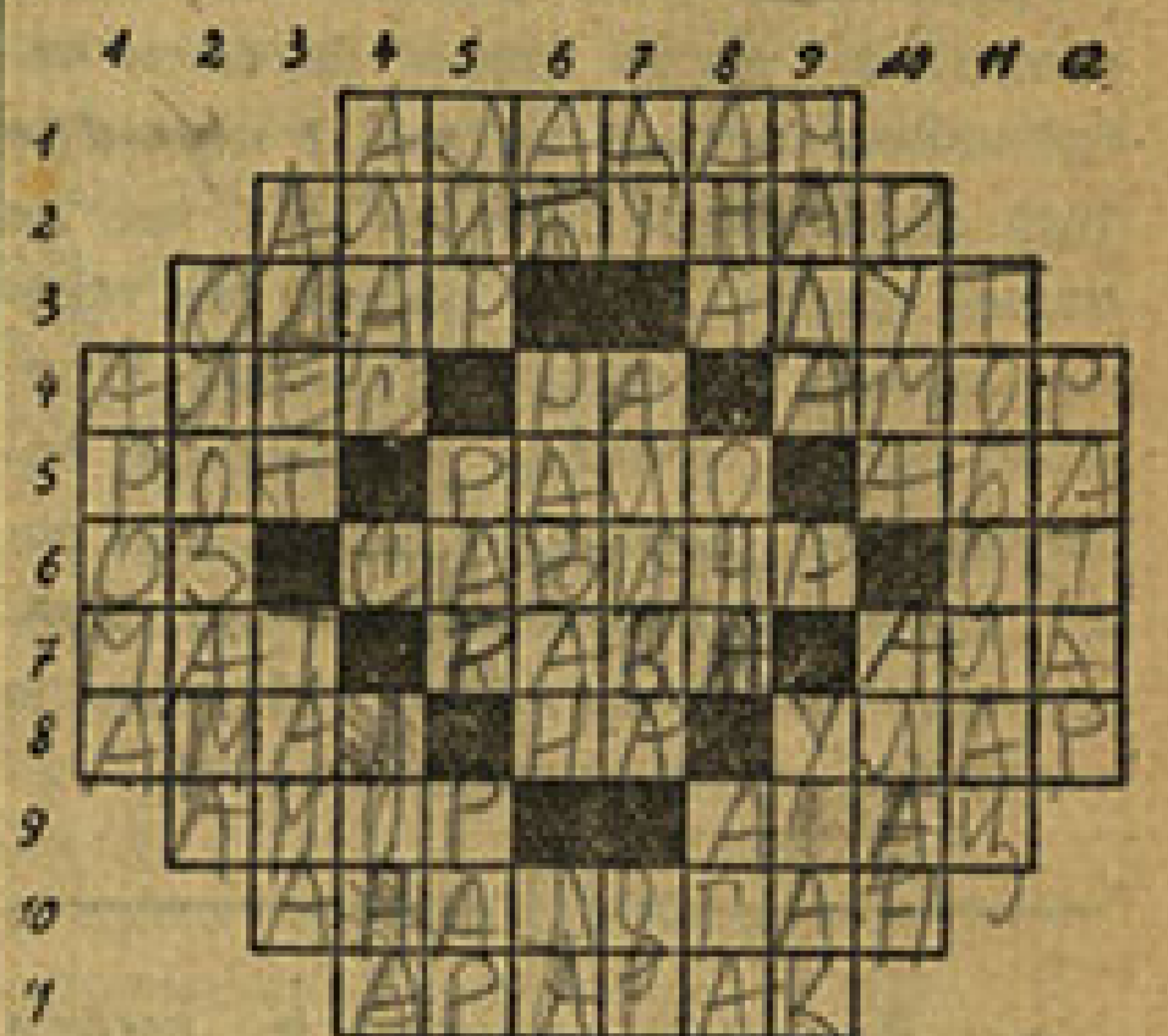
Пресно дјелотворне намирнице нарочито оскудевају у беланчевинама. Грашак и пасуљ имају много беланчевине, али она као пресна храна уопште не долазе у обзир, једино, можда, сасвим млад грашак, а то веома ретко. Узимање пресне хране нарочито је корисно код извесних болести, као код обољева бубрега, чије се најтеже форме лече узимањем веће количине разног воћа. Тако је познати немачки научник Норден, пре него што се дошло до корисних сазнања о пресној храни, указао да је воће, због мале садржане беланчевина и скоро потпуног одсуства масти, врло корисно као дијетална храна за лица оболела од шећерне болести.

Оваква болесница треба да практикују два »мршавија« дана у недељу, када ће по јеловнику имати воће, воћне сокове и салату од пресног поврћа. Поред тога, професор Норден препоручује и ширинач.

Како су научници већ и раније утврдили, у биљној храни, дакле, пресна храна врло је сиромашна у кухињској соли. Али то је њена важна одлика, јер се пресна храна може примењивати у дијеталним лечењима, где се ускраћује узимање соли. Кувано поврће без соли, наравно, неће имати особити укус, а зато се некако узима, али због тога се оно примењује код читавог низа познатих салата и пресног поврћа, где се кухињска со може лако надокнадити лимунским соком. Тачне ова храна још више добија у укус.

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

Број 240

Водоравно: 1) Јунак приче из 1001 ноће. 2) Место у Банату. 3) Смрт на постељи — добра карта. 4) Све (немачки) — египатско божаство — бог љубави. 5) Првен (немачки) — део плуга — мађарски владар. 6) То (мађарски) — притока Саве — тамо (мађарски). 7) Израз у шаху — отац (народно тепање) — аждаја. 8) Хранљива материја — ево — део коњске опреме. 9) Бог љубави — персови шах. 10) Сличан. 11) Име угашеног вулкана.

Усправно: 1) Марис. 2) Шпански државник. 3) Обичај — помрчина. 4) Рубар — са — река у Француској. 5) Личност из Шекспирове драме — сукоб — река (француска). 6) Од (латински) — површина — француски члан. 7) Ти (немачки) — муслиманско мушко име — нос (мађарски). 8) Женско име — заменица — господар (турски). 9) Хришћанска врлина — вокал — узорак (прованцијализам). 10) Место у Срему — страна мушко име. 11) Кутија за стрело. 12) Земљорадник.

РЕШЕЊЕ УКРШТЕНИХ РЕЧИ

Број 238

Водоравно: 1) Капара. 2) Пепела. 3) Сера — тазо. 4) Бала — ја — сила. 5) Ома — Ката — леп. 6) Го — сарана — ро. 7) Аја — Сава — Мод. 8) Теме — на — равно. 9) Дора — јели. 10) Ригонето. 11) Камара.

Усправно: 1) Богат. 2) Самојед. 3) Пела — Амор. 4) Кева — е — Врик. 5) Ана — нас — ага. 6) Пе — јаран — Ом. 7) А(ндрео) Љ(анчев) — Отава — ла. 8) Пат — Ана — јер. 9) Арас — а — Рега. 10) Азия — мало. 11) Аперон. 12) Аптоло.

Боја жалости код појединих народа

Ми Европљани не можемо да замислимо жалосне за својим драгим покојницима дружије него у прином оделу. Црна боја је већ одавно симбол туге и жалости међу свима хришћанима у напредним земљама. Поред тога црна боја је и практична и елегантна.

Па ипак, црна боја није у целом свету прихваћена као боја жалости. Многи народи испољавају жалост спољним знацима у сасвим другом бојама. Шта више, међу азиским и афричким народима светле боје махом преовлађују кад је реч о пошња за време жалости за драгим покојницима.

У Јапану је боја жалости небеско плава. Јапанке имају драге покојнике у плавим свиленим хаљинама које долазе до земље, а када излазе на улицама, преко хаљине спаљају велики бели огртач. У Кини, Тајланду, Анamu и неким другим азиским државама сви ожалосиона сродници носе жуто одело. Нема пријатна племена у Африци жале у белом оделу.

У давној прошлости било је сасвим друкчије. Тако су Римљани, на при-

мер, жалили само са тамнијом бојом. Утисајем римске културе може се приписати да смо ми, Европљани, као боју жалости завели црнину. У средњем веку у Европи је на краљевским дворцима званична боја жалости била црвена. Француски краљеви су после смрти неог светог бласког рођака ишла увек у црвеним огртачима.

У Немачкој и другим европским земљама у XVII и XVIII веку жене су већ почеле да носе црнину као знак жалости. Клеветње и племићке носиле су прво хаљине са дугим плетеницама. Јака су обавезала црним копреном, тако да им се лек уопште није могао видети. Црнина се и у старије доба носила обично годишну дана после смрти покојника, али је било жена које су црнину носиле до краја живота, нарочито ако су оплакивале мужа.

Занимљиво је да су све боје у различитим земљама света служиле, а служе и данас, као знак жалости, само једна никада није служила као симбол туге; зелена боја се одувек сматрала бојом живота, битисања, борбе и наде.

БЕЛИ ЈЕЛЕНИ

У шумском ператоју Шувши, код Часлауа, у Немачкој, постоји читаво стадо белих јелена, чије је протке још у доба Марције Терентије донео из Индије у те крајеве тадањи дворски ловац гроф Туи. Од четори донесена примерка, међутим, две женске су наскоро угинуле, па су онда оба бела мушјака одржавали са домаћим кошуцама. Сталним истребљивањем мрзо обојених, односно шарених младунаца, одвојени су најзад опет потпуно бели потомци, којих данас има око осамдесет. Бели јелени су веома плавичава, а налик се под заштитом месне власти.

***

ЈЕДИНИ АУТОМОБИЛСКИ РЕКОРД

Франц А. Денкинс постигао је код светских рекорд у брзини аутомобила. Он је у својем аутомобилу за 24 часа прешао 6.234 километра, то јест да он је превалистао 259.338 километара. Одмах тога он је потукао сво рекорде у брзини аутомобила на стази од 3.000 миља.

ПРИКА „НОВЕ ПОШТЕ“

ВАЊКА

Антон Чехов

Ето, Вања Жуков, малишан од девет година које је, има већ три месеца, на аману код обућара Алахиња, у ноћа, уочи Божића, не леже да спава, него дочекавши да мајстор о мајсторском и момцима оде на јутрење, дохвати се мајсторовог чекмеца отавоше са маслом, држају са запрљаним пером и, раширивши пред собом «згузвани лист хартије, узео да пише. Пре но што ће написати прво слово, он неколико пута плашљиво погледа на врата и прозор, па на обућарски каиш за претежање, и спрекидано уздахну. Папир је лежао на клупи, а он сам стојао је пред клупом на коленима.

»Мили дедице, Константине Макарићу! писао је. — Ево ти пишем и честитам ти Божић и желим ти све од Господа Бога. Ја немам на очи ни мајке, само он ми ти остао.

Вања погледа на мрачни прозор у којем је светлудно отојао његово свећа, а живо му већје пред очима деда Константин Макарић, који је ноћна отражар у господе Живаревић. То је омалец, здепаст, но необично жив и окретан старчић од 65 година, са велико насмејаним лицем и пејаном очима. Преко дана спава у чељадској одаји или баска са куверцима, а ноћу, замотан у про страну опаклију, иде око салаша и клупа својом батином. За њим, оборене главе, корачају матора куја Каптан и у младу Вјун (Чехов), прозван тако због своје прне длаке и тела дугачког као у ласице. Тај Вјун необично је учтив и умљат, подједнако умљато гледа како на своје тако и на туђа, само му нико не верује, јер под том његовом учтивости и смерности крије се језуитска подмуклост. Нико се не уме боље од њега прикрити и штепати за ногу, ушунати се у подрум где отоје јела или уврати мушки кокош. Већ су му неколико пута положили отражље ноге, двапут га вешале, сваке недеље га скоро премлате, а он је увек преболевао.

Сада, по овој прилици, деда отоје у пратама, жмрца очима на жарко-црвене прозоре сеоске цркве и, лупкајући чизмама, баска са солцаца Батина му привезава за пас. Он плеска рукама, грча се од студенице, старачки се кокоућа, задрскује те собарицу, те куварницу.

Хоћете ли мало бурмута? — говори он, пружајући бабама своју бурмичицу.

Баба шмрчу и вијају. Деда долази у неописано усхићење, зачењује се од весела смећа и виче:

— Мичи се, смрало!

Дају да овуше и пон. Каптанка маја, кричи вушку и, увређена, одлази у страну. Вјун из учтивости не крије врти репом. А време је величанствено. Ваздух тих, прозрачан и свеж. Ноћ тамна, но види се цело село са белим крововима и струјама дима из орака, дрва посребрена њем, сметови. По васцелом небу ооуде се звездиче, весело трепереће, а Кумовска слама се тако јасно испече, као да су небо пред празник почистили на посули новом сламом.

Вања уздахну, умочи перо и продужи писати: »А вечерас сам био бајен. Мајстор ме узхватио за косе и мезукао у дворште, па ме каишем издеветоа зато што сам љубљуи, његово мало дете нехотице заспао. А у недељу ме заповедила мајсторица да очистим харингу, а ја почео с репа, а она узела харингу па ме главом њеном отала тући у лице. Калфе ми се смеју, шаљу ме у кртму по водку и наговарају да од мајстора украдем кноселх краставца, а мајстор бије њим дотеча, а јесте не дају скоро ништа. Ујутру дају хлеба, у подне каше, а увече опет хлеба, а што је чаја или торбе, то мајстор и мајсторица сами покусају. А спавају ме шаљу у претсобље, а кад им дете плаче онда никако и не спавам, него љубљам колевку. Мили дедице! учини задужбину и одведи ме одавде кући, на село... Овде ја никако не могу... Клањам ти се до земље и до века ћу се за тебе Богу молати, одведи ме одавде, јер ћу умрети.

Вања накриве уста, утре прном пеницом очи и кроз плат уздахну:

»Ја ћу те диван три — продужи он, Богу се молати, а згрешам да што, посещ ме као мотљаву опцу. А ако мислиш да нећу имати посла, ја ћу Христа ради измољати у прикапчима да ми нешто обућу, или ћу, као и Феђка, ићи у пастире. Дедице олакши овде не могу никако, просто овде ми је смрт. Пешчице бић побегло на село, али немам обуће, па се бојим смрзнућу се. А кад нарастем, ја ћу те зато хранић и њином нећу дати да ти криво учини, а кад умреш, молићу се Богу за некој душе твоје, зато тако као и са мајку Незагину.

»А Москва је град велик. Куће све господске и много коња, а овапа нема, и пој нису пакосни. Овуда не иду деца са звездом и њином не дају да поји у певички, удаци се продају заједно са пецаљком, за свакојаку рибу, врло су јаке, чак их има и таквих, да би издржале кома од пуда. Па сам видео дућана у којима имаде свакојаких пушака, као оно у мештавог господана, има их што стају и по сто рубаља. А у месарницама има и тетреба и јаребича, и зечева, а где их лове, то продавци не кажу.

»Мили дедице, а кад у госпоштво не буде јелка са даровима и послетицама, узберу ми позлаћен орах остави у зелени сандучић. Намолим те у госпођине Олге Игњатијевне, кажи за Вању.

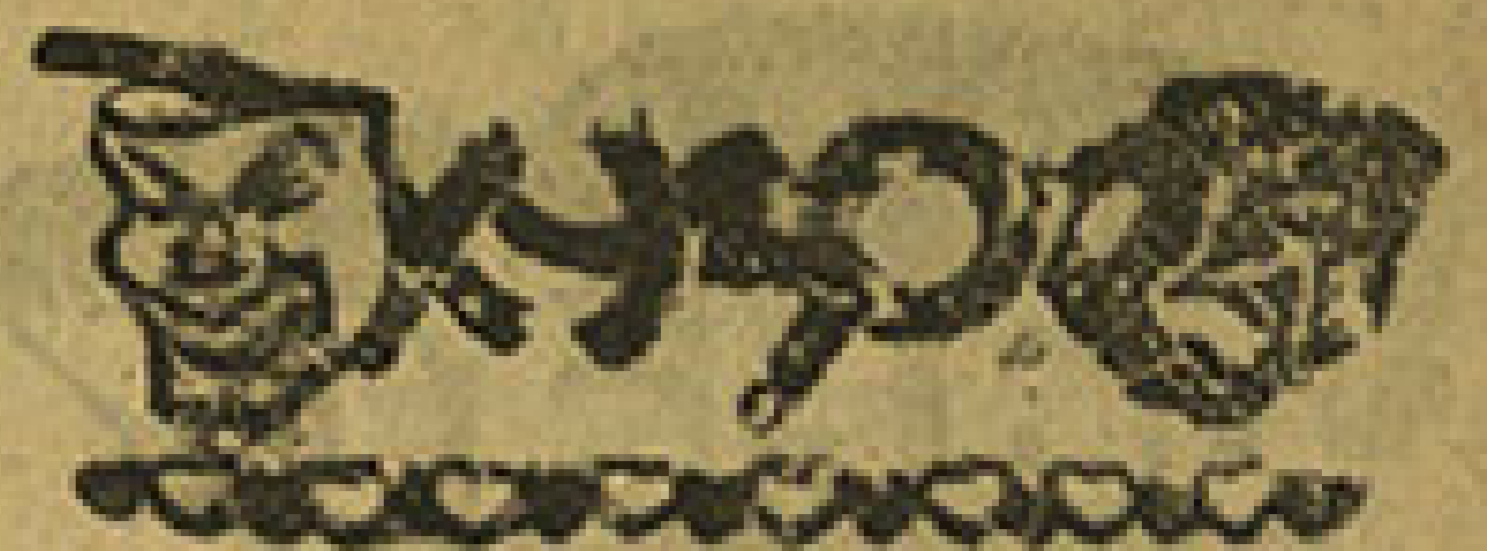
Вања грчевито уздахну и опет погледа на прозор... Сети се как је деда ишао у шуму по јелку водно собом унука. Весело је то време било! Деда се ракољиво гледајуће на њих, а Вања се ракољиво. Божало је да пре него што отсече јелку, деда попуши лулу дувана, дуги шмрче бурмут и смеје се озоблом Вањини... Младе јелке, обучене у њне, отоје непомично и чекају која ће од њих да погине. Окренеш се на коју страну, а по снегу летти хитри вет!... Деда не може а да не вичне:

— Драг држ... држ! Ах, кусави баволе!

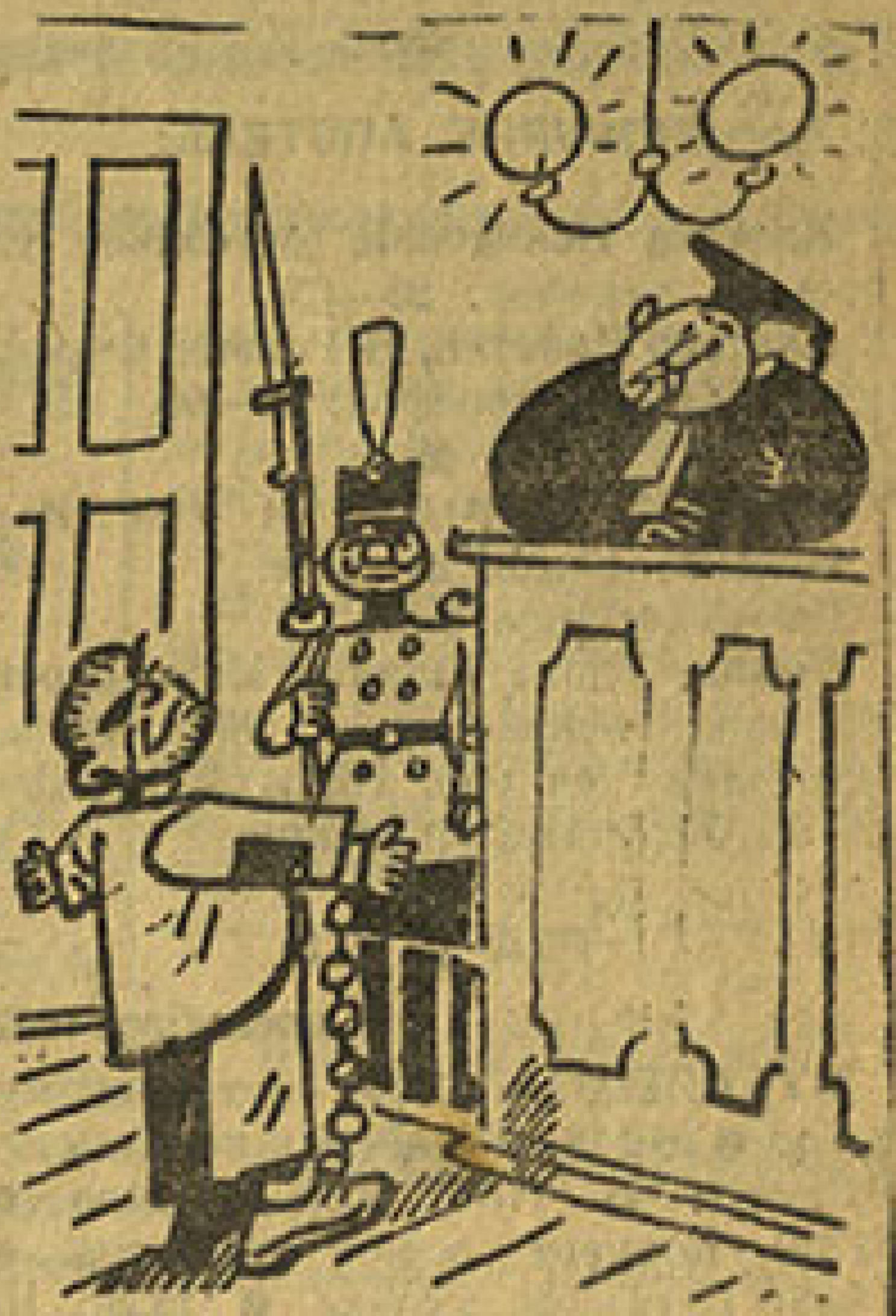
Отсечено јелку однесе деда у двор и тамо се одмах спремају да је опреме... Највише се укјурба госпођина Олга Игњатијевна, љубимца Вањина. Док је још била жива Вањина маја Пелагија и служила у госпоштво, Олга Игњатијевна је хранила Вању жутим шећером и од дуга времена учила га читати, писати и рачунати до сто и врати кадрић. Кад је Пелагија умрла, свроче Вању отиравање у кухињу и деде, из кухиње у Москву, обућару Алахињу...

»Дођи, мили деда, — настављаше Вања, — Христом Богом те прикљам, узми ме одавде. Сакала се на мене, свроче несрећно, јер ме све боју и тако се патим да ти не казати не могу, увек плачем. А пре неки дан ме ударио мајстор штапом по главу тако да сам пао и једва дошао к себи. Јадан ми је живот, једнаки него ма којег пса... А сад поздрављам Алену, грбавог Јегорку и кочијаша, а хармонику моју њином не дај. Остајем твој унук Иван Жуков, мили дедице, дођи...

Вања сави «згузвани лист на четворо и метну га у коверту коју је

НА СУДУ

— Ја признајем да сам крив због крађе, преваре, многоженства и осталих стварица но молим Вас, господине судијо, да ми покажете човека који не грешти!

о својој кунџи за копејку. После кратког премислања замочи перо и написа адресу:

НА СЕЛО ДЕДИЦИ

Затим се почеош по глави, замисли а дедице још: »КОНСТАНТИНУ МАКАРИЋУ«. Весело што га веће нико сметало у писању, он натуче на главу капу и, ве обукавши горње хаљине већ онако у кошуљи, истрча на улицу...

Они тамо у месарници, које је онкош питао, казаше му да према треба спустити у поштанско сандуче, а на тох сандучића распосе их по свој земљи поштанске тројке са пијаном јампичицима и звоничк звонцима. Вања дотрча до поштанског сандучета и баши у њ драгоцено писмо. Уљуштан слатким надама, зачас је тврсто, заспао... Уснуо је пећ. На пеће седи деда, спустивши босе ноге, и чита писмо куварцима... Ово пећи хода Вјун и врти репом.

МИСТЕРИЈА

ФИЛМСКОЈ ПОСЛОВИ

Адриен Орвал

За време снимања он је по наређенима свога режисера трчарао овамо-онамо, правно разне покрете, грмасао на лицу, осмехивао се и плакао. Али шта је све то требало да значи, о томе није имао на појма.

Међутим, Риџ Ајерс и срцем и душом посветила се само послу. Вечером је она последња напуштала студво, пошто се са Адамсом надугачко и општрно посаветовала о сушташњем раду. Кад се Арман враћао кући, окупао би се, нешто мало појео и одмах одлазио на почтањак, како би изјутра поново почео овај прозичан и напоран дневни рад.

Само недељом и празницима, ако вије био сасвим преморен, и веће морао преко целог дана да спава, решавао се да приреди мање аутомобилске возет. У таквим празника-

ма посећивао је бабе у околини. Али на ту се није могао одмарати. За љубав своје популарности морао је и ово мало времена да посвети маси, или да се повинује неумољивим жељама новинара, који су тражили од њега интервије и на сваком кораку га фотографисали.

Једног дана Арман је зажелио да у друштву Џејмса Роналда обиђе лепша и живља места Калифорније. Али како се показало, његов пријатељ имао је о лепотама природе скроз индивидуално схватање, јер га је, кадгод му је обећавао да ће га повести у та места, одводио у неки бар и орфеум.

Често пута, седећи у свом малом ауту поред Роналда, пролазио је поред ковачког локана и тада је осећао neodољиву жељу да остави на цедињу свог пријатеља и да један сат проведе у друштву љупке и симпатичне Рускиње. Али на сам није знао зашто, него необјашњиво ружко осећање увек га је задржавало да овој својој жељи удовољи, а та жеља се сваком приликом све јаче и интензивније јављала. И тада је Роналду тешко помазало за руком да га развесели. Арман је бутао,

тужно гледао преда се и чинио огромне напоре да заборави ово до чега је тако тешко дошао: почетак своје каријере.

VI

СУОРЕТ ИЗМЕЂУ ОЉЕ И РИЕ

Одједном, после неколико дана проведених на валету у Санта Монике, где су вршена природна снимања за нов филм, Арманова улога је окончана. Он више није био потребан режисеру.

Ово саопштење у највећој мери је изненадило младог Француза. Како то? Њему се чинило да се досада у филму ишта нарочито занимљиво није одиграло. За све време снимљено је неколико сцена без икакве логичке везе.

Џејмс Роналд га је уморио:

— Драги пријатељу, никада ниједан филмски глумиц не може да зна у чему се састоји његова улога коју треба да одигра. То једино знају велики старови. Уосталом, ако те занима, прочитај нов не.

Арман је послучшао савет свога пријатеља, премде од онога случаја када су новине довеле крупне лажи

о њему није имао нимало воље да узме у руке америчке новине. И заиста, у новинама је изашо читав низ чланака о новом филму у коме је он играо главну мушку улогу. Највише је писано о великој звезди Риџ Ајерс, о њему врло мало, а о самом филму нимало.

На тај начин Арман није био изчисто да ли је његова улога успеда. А Џејмс Роналд није га баш много хабрао притом:

— Знаш шта, пријатељу? Сада би требало да искористим прилику која ти се пружа. Сада те сви позлају, јер знају да си партнер Риџ Ајерс. Постарај се сада да склопиш неки повољниј угвор, јер ако то не учиниш, убрзо ће те заборавити и ти ћеш опет остати без новца. Јер ово што се досада заредило није десило ни за годе живот. Најзад, после снимања овог филма имаш права да тврдиш о себи да си одлично «трао у филму, да имаш талента и да си постао љубимак америчке филмске публике... Али, када буде филм већ приказан по биоскопима, за то се већ веће можда пружити прилика...

Наставиће се

Субота, 7 новембар 1942.
Вингелберт, Мч. Марк, и Март.

ДЕЖУРНЕ АПОТЕКЕ:

Аптека Ненадовић, Мусоваче ул. број 12, телефон: 23-05.
Аптека Ралетић, II Ракоши Ференц улица број 2, телефон: 21-00.

РОЂЕНИ, ВЕНЧАНИ И УМРЛИ:

Рођено: 1 женско дете.
Венчања: није било.
Умрли: Удова Каталдин Молнар рођ. Фаркаш, пензионерка, 79 година; Магдолна Чеч рођ. Штрауб, домаћица из Уђутака, 80 година.

РАДИО

7 новембар 1942.

БУДАПЕШТА. 7.00: Јутарња музика • 10.15: Концерт попгитарског оркестра • 11.15: Хорска дела • 12.10: Концерт војног оркестра • 14.00: Циганска музика • 15.20: Из Вуцпа са своју страна. — 19.05: Преграм жеља наших војвода • 18.25: Звучи на своју страна • 19.05: Пренос умотивног вечера • 20.20: О свачему, за свакога • 22.15: Музика за игру • 23.00: Забавна музика.

МЕЂУНАРОДНИ ИЗВЕШТАЈ О ВОДОСТАЈУ

6 новембар 1942.

Дунав: Комаром 222 (+8), Будапешт 150 (+20), Пакш 012 (-10), Баја 092 (-3), Мохач 122 (-14), Бездан 168 (-12), Гомбош 218 (-), Ујвлек 174 (-15).

Драва: Барч -072 (-20).
Тиса: Валварошмањ -158 (-6), Томај -092 (-2), Тасафаред -113 (-2), Чонград -224 (-7), Согал 102 (-7), Титал 142 (-16).

ИЗВЕШТАЈ СА ПИЈАЦЕ У БУДАПЕШТИ

Цене на велико

6 новембар 1942.

Кромпир, крупан, роза, кг. 36-60 ф.; остал, кг. 30-42 ф.; приа лук, пушпа 30-50 ф.; белу лук, пушпа 28-48 ф.; першунуов корен, пушпа 28-50 ф.; мрква, пушпа 44-60 ф.; бундова, кг. 40-50 ф.; колераба, пушпа 36-50 ф.; патлиџан, кг. 30-70 ф.; купус, главица 40-70 ф.; кољ, главица 48-70 ф.; њарфвол, главица 50-70 ф.; зелена паприка, комад 2-4 ф.; бабура 3-10 ф.

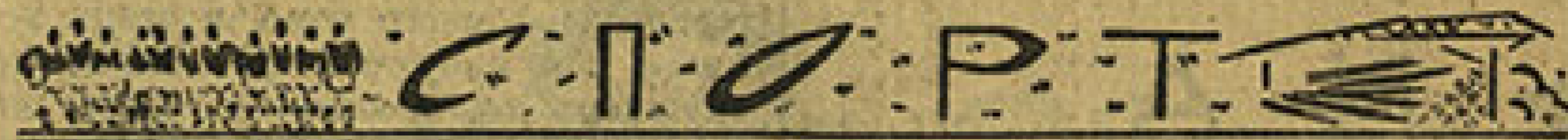
ЈЕДНА ЗАНИМЉИВА УТАКМИЦА НА ЧЕНЕЈУ

Добел, и мршави Ченејци играју у недељу

Љубитељи спорта на Ченејским савишма закључили су између себе једну веселу и врло занимљиву утакмицу између Добелх и Мршавих. Ова утакмица игра се на салашу Пејина, у недељу у пола 3 часа по подне. Добелх играју у саставу: Ш. Пејик, С. Милић, Љ. Пејик, М. Турчић, М. Пајић, С. Веселиновић, Н. Недић, С. Веселиновић, М. Пејич, М. Шилић, Б. Шилић. Мршава излазе у саставу: Л. Савин, Р. Пејич, М. Веселиновић I, М. Веселиновић II, Ш. Турчић, Д. Керац, М. Бабин, Ж. Керац, Т. Бабин, Т. Керац, М. Веселиновић III.

Касачке трке

БУДАПЕШТА, Х. Керелеша ул 9 (Преко пута источне железничке станице). Одржаће се трке 10 и 14 новембра са почетком у пола 3 часа 455

Ретко лепа и интересантна утакмица

Овдашња Трговачка академија победила је Учитељску школу из Чакторње са 2:0 (1:0)

Јуче по подне на игралишту УАК-а одиграна је првенствена утакмица за куп Сент Ласло између овдашње Трговачке академије и Учитељске школе из Чакторње. Многобројни навијачи једног и другог завода као и сви љубитељи фудбала, посматрали су ову утакмицу. Нико не може да зажали, јер су оба тима, а нарочито победник, пружили ретко лепу игру у сваком погледу. Темпо, старт, срце и воља за победом била је одлика оба тима. Ипак, тим Трговачке академије играо је много ефикасније захваљујући нарочито солидној одбрани и сјајно уигравом и ефикасном нападачком реду. Голови, које је победник дао били су дати после низа лепих и прецизних комбинација, а ударцима које противнички

голман није могао одбранити.

Победник је играо у саставу: Даниел, Ференц, Вари, Гангелмајер, Гашпар, Орбан, Шомођвари, Берковић, Новаковић, Чизмар и Сечењи. Голове су дали Берковић у првом и Сечењи у другом полувремену. Добром игром су се истакли Гангелмајер, Берковић, Новаковић, Чизмар и Сечењи. Ипак, нарочиту похвалу заслужује талентовани вођа назване Новаковић који нам је пружио много више него што смо гледали код многих из прворазредних клубова. Победник у овом колу, овдашња Трговачка академија, састаје се идуће недеље са Државном гимназијом српског наставног језика која је прошле недеље заслужено победила Учитељску школу из Ујвидека са резултатом 3:1.

Неколико речи пред утакмицу са Солноком

Један наш читалац — спортиста послао нам је овај чланак, који због његове интересантне и корисне садржине доносимо у целини.

Посматрајући досадашње првенствене утакмице које је УАК одиграо за државно првенство у 1942 години, а оне прошлогодишње, пало ми је у очи да нешто није у реду код УАК-а, тј. да се у техничком вођству не обраћа довољна пажња на састав тима, на систем и тактику игре и на упознавање играча у систем којем се мора прилагодити сваки, без обзира на индивидуалне способности.

Код састава тима требало би узети у обзир само оне играче који у себи имају првенствено фудбалског знања, телесне кондиције, дисциплине и љубави за ногомет. Врло често се грешка када се у тим стављају играчи који на тренинзима повремено задовољавају, а по општем знању нису досрели да буду стављени у тим. Овакво састављање тима изазива сталне промене, а сви знамо да сталне промене у тим не могу дати у скупуној игри оно што се добија од уграњених играча. Поред тога састав тима не би требало да буде условљен самплатојом или амплитатом према појединим играчима.

Као вишегодишњи спортиста радник, бивши ногометаш и спортиста критичар, посматрао сам досадашње утакмице са недосталима УАК-овог тима а да нисам скренуо пажњу на игре у игре, верујући да ће техничко вођство клуба најзад увидети те недостатке, у чему и лежи неуспех клуба на утакмицама са противницима који су доста слабији од УАК-а, али ипак успевају да извуку победу или нерешен резултат, а то овде код куће, где би УАК требало да све реши у своју корист; изазивајући, и то не с првом, ове са најјачим клубовима. За све ово достоја критика до начина уграњања играча. Сваки фудбалер треба да зна добро да удући век светом, ако се по њему лепа играти, има своја одређена правила по којима се мора доследно водити. Како УАК игра, барем доклека, по том систему (овде морам овако да се изразим, јер га не игра у пуном смислу те речи), то би се морало прво тачно одлучити да ли ће клуб играти тај систем, али ће играти једну комбинацију тога и каквог дру-

гог састава. Верујући да је управа клуба, а и сами играчи желе да се игра дубл ве систем, јер се по њему постиже највећа ефикасност тима, то ћу бити слободан да изнесем само неколико речи о улози појединих играча на својим местима.

Да не би разлагао улогу играча на сваком месту у тим, јер то ми није могуће у овим неколико речи, ја ћу овде изнети само улогу играча на вале, јер је она досада, са малим изузецима, показала најслабије у тим, иако су појединачно, изузев неких, по фудбалском знању одлични ногометаша.

Играча фора свакако знају да су улоге краља и центра по овом систему усредсређене углавном на реализацију, а полутака помагаче првенствено кралним халфовима и осталим играчима за комбинацију — изградњу игре. Да би се дошло до овога, морао би сваки играч фора знати које је његово најбоље место на терену за акцију у пиљу задавања противничкој одбрани што више посла, онемогућавајући је тиме за акцију одбране. Досадашњом игром фор УАК-а није показао да познаје основне принципе овог система, а ни другач, већ је тежио да једном ослонцем и несрећном игром дође до победе. Зато се понашају сталне преште, слаба скупна игра. Нарочито краља прве исту грешку већ на неколико утакмица. Она знамад нису на својим местима — на лиџа, што би требало да чине тако доследно; изазивају моменталне комбинације, које изазивају промену места играча фора, у намери да противничку одбрану што више развуку а тиме онемогуће успешну одбрану. Још један разлог да краља треба да у игри држе левој је руке тај, што се на тај начин пружа могућност полутака да граде игру у свом простору и она сама се не умарају непотребним трчањем за лоптама које су послате у правцу ауто-девије, а њима намењене. Уштеда у сваки а времену, која се добија држањем својих места, омогућава крчима лакше извршење завршних акција — благовремено убацивање употребљених лопти пред гол, предивно пуцање на гол и брже враћање у поседну, уколико то затрба ради растерећена одбрана. Поред ових опаски, намењених играчи-

ма — краљима, требало би изнети неколико примедба и за остала места тима, али то у овом тренутку овде није могуће. О самом систему игре краља морам да подвучем да сви играчи УАК-а још многоме греше, а то је у тактици. Ова, али услед непажње од тактичке надмоћности противника, нису у стању да убедљиво наметну противнику своју игру. Моје је мишљење да они то досада нису могли учинити зато, што не играју на тренингу јединствен вод игре — високе или високе, већ се најчешће игра овако како противник диктира, што је највећа грешка. Познавајући кондицију, телесну конституцију и спортске вредности играча УАК-а, њему би најбоље одговарала висока игра. Ако би се сви играчи одлучили на ову игру, морали би знати да она изазива савршено владавину лоптом а веома прецизно додавање, што је иначе основа ногомета. Сем тога, морали би у игри бити праве спортисте, да се у реализацију заборава личност а има у виду само опште успех целине. Када би се у овом правцу могло нешто учинити, тада се не би десило да љубитељи спорта одлазе са утакмице, од недеље до недеље, разочарани, а не би било пребацивања на управу на играчима, што се иначе досад често дешавало. Ово неколико редака упућујем с добром намером играчима УАК-а као спортистима претставницима нашег града, у такмичењу за државно првенство, као и свима другим спортистима, са напоменом да су посетилици утакмица, љубитељи спорта, а да с правом очекују да спортисте у свом спортовом стремљењу имају пред очима: спортисти ради спорта и ради своје љубави према спорту. Само тако поступајући задовољаће и себе а љубитеље спорта. Посматрач.

МЛАЂИ ОГЛАСИ

стају до 10 речи 1.50 п. Свака даља реч 10 ф. — За оне, који траже службу 50% јединица.

ТРАЖЊА СЛУЖБЕ

МЛАЂИ ТРГОВАЧКИ ПОМОЋНИК мануфактурне а шпекерске струке тражи успелење. Адреса у Административај. 1880

ДИПЛОМИРАНА УЧИТЕЉИЦА, која перфектно владает мађарском језиком, тражи наместење. Писма молим на Административај под Учитељница. 1879

ТРАЖИ СЕ:

МЛАЂИ БЕРБЕРСКИ ПОМОЋНИК за одмах. Понуде слати: Дојман, фризер, Пешта ул. 6. 1890

РАЗНО

СМРТ ПАЦОВИМА! Сигурно средство за унаштавање пацова шаљем поштом уз доплату са упутством франко пенга 5.50. Јоша Андрић, бувар, Ујвлек, Фехермезе (бив. Беле виле) ул. 28. 1852

Одговорни уредник и издавач: ВОЈИСЛАВ МАТИЋ
Ротациона штампарија „Уранија“, штампарски завод и издавачко предузеће (власник Јован Келемен) за штампарију одговара Јосип Франк, II Ракоши Ференц ул. 50. Рукописи се не враћају.